

Luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry
Kuninkaankatu 39
33200 Tampere
pirkanmaa@sll.fi

23.6.2022

Lausunto Pirkanmaan Energia ja elonkirjo -vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry kiittää Pirkanmaan liittoa lausuntopyynnöstä ja osallistamisesta vaihemaakuntakaavatyöhön. Piiri pitää vaihemaakuntakaavatyön Energia ja elonkirjo -teemaa tärkeimpänä kysymyksenä, johon meillä ja maailmalla on löydettävä nyt ratkaisuja. On ihmiskunnan kohtalonkysymys saada monimuotoisuus elpymään, mikä helpottaisi myös väistämättömään ilmaston muuttumiseen sopeutumista. Jotta muutos on mahdollinen, ihmisten ja yhteiskuntien on muutettava ajatteluaan, tapojaan ja totuttuja käyttäytymismalleja. Monimuotoisuuden elpyminen ja ilmastonmuutoksen torjuminen on otettava lähtökohdaksi kaikessa päätöksenteossa, suurista suunnitelmista pieniin, arkipäiväisiin valintoihin.

Maankäyttö ja maankäytön suunnitelmat ovat tässä erityisen ratkaisevassa roolissa, sillä mittaluokaltaan merkittävät maankäytön vaikutukset ovat pitkäaikaisia ja osin jopa pysyviä.

Kasvavan ja elinvoimaisen Pirkanmaan tulee huolehtia aidosti kestävästä kasvusta, jossa ekologinen kestävyys antaa reunaehdot taloudelliselle ja sosiaaliselle kestävyydelle. Lentämiselle, teolliselle tuotannolle ja henkilöautoliikelle perustuvan logistiikan ympärillä pyörivä kehitys on vanhaan maailmaan kiinnittymistä ja mahdollisesti jopa ekologisen murroksen jarru. On pohdittava, kuinka maakuntakaavan ohjauksella voidaan tukea kehitystä, jossa elinkeinoelämä pääsee vihreään siirtymään mukaan ja kiertotalous jsekä puhtaat energiaratkaisut saadaan isompaan rooliin, samalla kun vanhoista rakenteista päästetään irti. Monimuotoisuuden heikkenemisen pysähtyminen, saati elpyminen, ei ole mahdollista ilman perustavanlaatuisia rakenteellisia muutoksia yhteiskunnassa ja ajattelussa.

Ihmisten hyvinvointia tukevat luontokohteet eivät saa jäädä kauas asutuskeskuksista, jotta mahdollisimman moni pääsee palautumaan ja virkistäytymään sekä hoitamaan kuntoaan nimenomaan metsään. Metsäluontoa ei voida virkistyksessäkään korvata rakennetuilla puistoilla. Yhdyskuntarakenteen toimintoineen tulee suuntautua nykyistä enemmän kävellen, pyörällä tai julkisella liikenteellä saavutettaviin palveluihin, jotta asukasluvun lisääntyessä autoliikenne ei lisääny.

Suomessa ensi kertaa mittaushistoriassa maankäytön hiilipäästöt ylittivät metsiin sitoutuvan hiilen määrän. Keskeisenä syynä hiilinielujen romahtamiseen ovat liialliset hakkuut ja metsien kasvun hidastuminen, joka johtuu esimerkiksi metsien ikärakenteen

nuorentumisesta: metsät hakataan yhä nuorempina. SYKE:n tuoreen selvityksen¹ mukaan hakkuiden hiilinieluja pienentävä vaikutus on luultua pidempiaikainen, sillä hakkuiden hiilinieluja pienentävä vaikutus jatkuu jopa 100 vuoden ajan. Myös Suomessa on metsäkatoa: metsää jää rakentamisen alle. Pirkanmaalla on laskettu, että kun maakuntakaavan 2040 rakentamiseen osoitetut alueet toteutetaan, jää rakentamisen alle yli 30 000 hehtaaria metsää.

Yli 70 prosenttia Pirkanmaasta on metsämaata, mutta metsämaasta on suojeltu vain alle kolme prosenttia. Metsäelinympäristöistä ei pitäisi siis olla pulaa, mutta siitä huolimatta suurin osa uhanalaisista lajeista elää ensisijaisesti metsissä (31,2 %) ja valtaosa (76 %) Suomen metsäluontotyypeistä on uhanalaisia. Myös muissa elinympäristöissä on uhanalaisia lajeja, mutta metsäluonnon monimuotoisuuden eteen olisi eniten tehtävää, sillä nykyinen tehometsätalous uhkaa vakavasti metsäluonnon monimuotoisuutta. Tarkastellaanpa monimuotoisuutta millä tahansa relevantilla mittarilla, esimerkiksi pinta-alaprosentilla, lajien yksilömäärillä, lajien määrällä tai uhanalaisten lajien määrällä, elinympäristöistä metsäluonnon merkitys ja mittakaava on monimuotoisuuden ja ekosysteemipalveluiden näkökulmasta ylivoimaisesti suurinta. On selvää, etteivät talousmetsät pysty turvaamaan metsäluonnon monimuotoisuutta, vaan tarvitaan myös suojelualueverkoston tavoitteellista ja kunnianhimoista vahvistamista.

Monimuotoisuuden vahvistaminen auttaa myös ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. Ekosysteemipalvelut, kuten tulvia torjuvat suot ja kosteikot, puhdasta ilmaa ja vettä tuottava luonto ja ruuantuotannossa pölytyspalveluita tarjoavat pörriäiset, ovat elinehto, joka on otettu itsestään selvyytenä. Myös terveytemme edellyttää monimuotoista mikrobiotistusta ja mahdollisuutta palautua kiireisestä elämästä luonnon helmassa. Maakuntakaavatyössä tulisi osoittaa riittävästi alueita ekosysteemipalveluiden turvaamiseen ja mahdollistaa jokaiselle mahdollisuus päästä virkistytymään monimuotoiseen lähiluontoon.

EU:ssa on tehty linjauksia luontokadon torjumiseksi ja myös Suomessa valmistellaan valtakunnallista biodiversiteettistrategiaa ja pohditaan, kuinka tavoitteiden mukaiset 10 prosentin tiukka suojelu ja 30 pinta-alaprosentin suojelun tukialueet toteutetaan. On selvää, että näitä vähimmäissuojeluprosentteja tulisi tavoitella jokaisessa maakunnassa, sillä esimerkiksi Lapin tunturialueiden suojelu ei turvaa pirkanmaalaista luontoa.

Nyt on oikea aika ottaa maakuntakaavatyössä luontokadon ja ilmastonmuutoksen torjunta vakavasti ja osoittaa se myös alueiden käytön ohjauksella. Metsien talouskäytön salliva ekosysteemipalveluille merkittävien alueiden varaaminen ei enää riitä, mikäli monimuotoisuus halutaan saada hupenemisen sijaan elpymään. Maankäyttöä ohjaavan maakuntakaavan aluevarauksilla tulisi varmistaa, että kokonaisuudessaan uutta metsäkatoa

---

1

[https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Hakkuiden_lisaaminen_ei_edista_Pariisin_\(63330\)?fbclid=IwAR2mYmAl8dfYAYsjlurhgoek1iUTRp6UoNiTEwSwam98tEo3TCbQFU0K12A](https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Hakkuiden_lisaaminen_ei_edista_Pariisin_(63330)?fbclid=IwAR2mYmAl8dfYAYsjlurhgoek1iUTRp6UoNiTEwSwam98tEo3TCbQFU0K12A)

ei synny ja valtakunnallisten ja kansainvälisten linjausten mukaiset suojelualueprosentit ja niiden tukialueet on mahdollista toteuttaa myös Pirkanmaalla.

Pirkanmaalla 23.6.2022

Luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry

Antti Virnes
puheenjohtaja

Anne Hirvonen
aluesihteri